

I Ö R D É R K E R I

... fagy mögöttem ...

Jegyzet

-Gondolatok a meséről
és a mesélésről

Kalendárium

- Szent András hava

Mese

- A ravasz róka a kútban

Észkerék

- Gondolkozz, oldd meg!

Információk

- Mit? Hol? Mikor?

Pályázat

- Hollandia

Gondolatok a meséről és a mesélésről

A mese történések, események elmondása, elmesélése. Sokáig szájról szájra járva formálódott kerekébbé, gazdagabbá azáltal, hogy a valós világot az emberi képzelet, a csodák magasabb szféráiba repítette, azaz ötvözte az emberit és az emberfelettit.

A világról alkotott kép fejlődésében - a gondolkodás mellett - a képzeletnek is jelentős szerepe van. Segítségével, a megismerésen túl, a változtatásra is képesekké válunk.

A gyermek képzeletének fejlődésében jelentős szerepet játszik a mesék hallgatása. Már a 2 éves gyermekek is szívesen hallgatnak mesét, de őket még nem annyira a tartalom köti le, mint a jó hangzás és a felnőttel való kapcsolat fenntartása. A kisebb gyermekek sokszor ismételtetik el ugyanazt a mesét, mert egy- vagy kétszeri hallásra még nem fogják fel annak tartalmát, de egyes megragadott mozzanatok alapján megkedvelik a mese hőseit és eseményeit. Az óvodásoknál a mesehallgatás a képzelet magasabb fokát igényli, de egyúttal annak fejlődését is elősegíti. A gazdagodó fantázia és szókincs teszi lehetővé a mesék tartalmának gazdagítását, terjedelmének fokozatos növelését. Körülbelül 3 éves korig a gyermek szókincsé és fantáziája még szegényes ahhoz, hogy olyan dolgokat képzeljen el, amelyeket ő maga még nem élt át. Ezért még a 3-4 éves gyermeket elsősorban a saját életével kapcsolatos események foglalkoztatják. A gyermek a mese tárgyával ekkor még nem igényel feltétlenül személyes kontaktust. A képzelet, a világról alkotott kép fejlődését a felnőttek is nagymértékben elősegítik, amikor a gyermeket arra tanítják például, hogy etesse meg a babát, és maguk mutatják valamely ételt helyettesítő tárggyal vagy üres kezükkel a baba etetését.

A mesehallgatás első időszakában a gyermek főleg a mese jó hangzását, ritmusát, élményét, érzelmi telítettségét fogja fel, majd folyamatosan elsajátítja abból az ismeretlen szavakat (ezért is igényli a többszörös ismétlést), és mindinkább beleéli magát a mese tartalmába. A kisebb gyermekek részére a legmegfelelőbb a mese dramatizált formájú felépítése és előadása, amikor konkrétan is részesei lehetnek az eseményeknek, eljátsszák, majd maguk alakítják a mesét. Azok a képek, mesék a legjobbak, amiket a gyermek jól ismer a valóságból. Teljes tévedés azt gondolni, hogy a gyermek fantáziáját táplálja a zűrzavar (pl.: fürdőkádban fürdenek az állatok), vagy azt, hogy a gyermek úgyis „összevissza gondolkodik, ezért mi is összevissza beszélhetünk“. A gyerekeknek más logikájuk van, mint a felnőtteknek, de gondolkodásuk nem önkényes. Az álmok és a költészet körbe-körbe járó logikáját követi. Csak 4 éves kor után válnak igazi meseélvezőkké, amikor már fantáziájuk és szókincsük is elég fejlett ahhoz, hogy a mesevilág csodálatos alakjait elképzeljék, és így igazi élményekhez jussanak. 5 éves kor körül a gyermekek már jól megkülönböztetik a mesét a valóságtól, de ezzel együtt a mesét még több évig élvezik.

Már előfordulnak ilyen megjegyzések: „Az csak a mesében van!“ Ekkor már gyakran megváltoztatják a mese tartalmának egyes részeit. Ebben az alkotóképesség fejlődésének, valamint az örömkeresésre való törekvésnek is szerepe van.

Napjainkban is a gyermek szomjas a mesékre. Általuk gazdagodik, tágul látóköriük, ismereteik bővülnek, és képzelőerejük egyre nagyobb lesz. Mesékre lenne igazán szükségük a gyermekeknek egészséges lelki, sőt testi fejlődésükhöz

(a játék, a szabad játék mellett). A mese - és a mesében megnyilatkozó fantázia - belső, lelki valóságról beszél, ami a gyerek számára még fontosabb, előbbre való a külső valóságnál. A fantázia vigasztal és gyógyít kisgyermekkorban, és segít a helyes érzelmi tájékozódásban. Felkészít a felnőtt-korra, a belső biztonságot megerősíti. A képességek érése és kifejlődése enélkül elképzelhetetlen.

A kisgyermek 6-7 éves korukig (képzeletük, fantáziájuk fejlődése, szabad áramlása miatt) gyakran „egybeszéli” a valóság elemeit, láthatatlan barátnőik vannak, és az is természetes, hogy a falevelek - amíg játszanak velük - kis hörcsögök lehetnek. Ezeket a fantáziákat általában kettős tudat jellemzi. Például: „Ne lépj a szőnyegre, az tő, nem látod, hogy halak úsznak benne!”. Tehát tudja, hogy a tő szőnyeg a valóságban, de a játék - és a fantázia - valóságában tónak kell lennie. Ebben az életkorban a gyerekek, ha tehetik, időnként szívesen bevonják a felnőtteket is meséikbe. Nagyon fontos, hogy a felnőtt része is legyen a gyermek meséinek. Ha időnk és kedvünk engedi (jó lenne, ha csak rövid időre is, de mindennap engedné!), hagyjuk magunkat bevonni a játékba! Jelentősen fej-

leszti a felnőtt/szülő - gyerek kapcsolatokat is! Vigyünk sárgarépát a képzeletbeli lovaknak, hallgassuk együtt, hogyan ropogtatják jóízűen, simogassuk meg az ágy lábához kötött pónit, csodáljuk meg az úszkáló halakat. A gyermek félig tréfás részvételünket is örömmel fogadja, ha ez nem gúnyolódó és nem játékellenes.

A mi gyerekoszobánk legértékesebb kincse is az volt, ha esténként, lámpaoltás után, édesanya vagy édesapa az ágy szélére ült és „magától” mesélt. Természetesen szerettük a könyvből olvasott meséket, no meg a TV-maci által mesélt meséket is.

A gyermekkorban hallott, olvasott mesék lélekbe hullt áldott magként sűrűn elkísérik az embert. Ma is fontos, hogy a nyiladozó gyermeki képzeletet megajándékozzuk! Bűn ettől megfosztani a gyermekeket!

Mesélő szülőket, nagyszülőket, mesélő felnőtteket kívánok minden gyereknek! Nőjenek fel úgy, hogy mesésző szépítse és gazdagítsa életüket. A hallott meséket bizonyára ők is továbbmesélik majd.

Orsi

Felhívás

KARÁCSONYI VÁSÁRT SZERVEZÜNK!

Az **óbudai játszóterek** (Kerek u.- Huszti út - Lajos u.) kézműves csoportjai által készített karácsonyi ajándékokból *kirakodó vásárt* rendezünk **DECEMBERBEN**. Az így befolyt összeget a későbbi kézműves foglalkozások alapanyagaihoz használjuk majd fel. Ezen a vásáron szívesen árulnánk az otthonról hozott karácsonyi díszeket is.

Előre is köszönjük támogatásukat !

November - Szent András hava

Íme hát elérkeztünk a kilencedik hónaphoz. Mielőtt sajtóhibára gyanakodnátok, elárulom - természetesen tudom, hogy november a tizenegyedik hónap, de a régi római naptárban még csak a kilencedik volt a sorban (latinul "novem" kilencet jelent).

Ezt a hónapot ősztónak is szokták nevezni, hiszen ilyenkor már az őszből csak a hideg napok, levéltelen fák, s a télre vackolódtott állatok készülődése maradt. Sokszor éjszaka fagy, s elő-előfordul, hogy novemberben le hull az első hó is.

Hangulatában, képeiben a legborongósabb hónapunk november, talán ezért is van, hogy ekkorra esik (pontosan elsejére) Mindenszentek ünnepe. S másodikára a Halottak napja.

Mindenszentek ünnepe azoknak a szenteknek a napja, akikről a naptár név szerint nem emlékezik meg. Halottak napján pedig az elhunyt családtagokra, barátokra, ismerősökre emlékezünk. A temetőbe virágot, koszorút, mécses viszünk elhunyt szerettünk sírjához; otthon pedig gyertyát gyújtunk és megemlékezünk róluk. Azt a hetet, amikor - a ma már munkaszüneti napnak is nyilvánított - a Halottak napja esik, halottak hetének nevezik.

Nevezetes ünnepe a hónapnak Márton napja is - november 11-e -, amely libapecsenyés, újborkóstolós névünnep. Összekapcsolódott e nappal a Szent Márton lúdja kifejezés is, amely utal a nap jellegzetes ételére, illetve a történet szerint Szent Márton a ludak óljába bújt, hogy kitérjen püspökké választása elől, de a ludak gágogása elárulta rejtekhelyét.

Két, régebben nagyon gyakori női név tulajdonosai is ekkor ünneplik névnapjukat. Tizenkilencedikén az Erzsébetek (Bözsik, Erzsik, Zsóka, Böbék, Lizák, Erzsók), s huszonötödikén a Katalinok (Katicák, Katák, Kátyák, Katinkák, Linák, Katusok).

Ha a hónap első napjaihoz szomorúbb ünnepek tartoznak, akkor elmondhatjuk, hogy cserébe vidáman búcsúzik legalább. Ugyanis november 30-án - Szent András napján - kezdődnek a disznóvágások,

s az ezzel együtt járó nagy lakomák, a disznótorok is.

Ne felejtjük el, hogy az iskolai őszi szünet is ebben a hónapban van.

Jó lenne, ha a tél beállta előtt is tudnátok sokat levegőn lenni s kirándulni. Végül a lányoknak javaslom, hogy régi szokás szerint Katalin napján tegyenek gyümölcsfát vízbe, s ha kiszökdül karácsonyig, az közeli férjhez menetelt jósol. A legények is e napon tájékozódhatnak jövőbelijükről. Például úgy, hogy lopott leányinget tesznek a párnájuk alá, vagy egész nap böjtölnek, abban reménykedve, hogy megálmodják feleségüket.

Márti

Jeles napok:

November 11.: A lelki egészség megvédésének napja

November 17.: Füstmentes nap

November 20.: Az ifjú zenebarátok napja

November 22.: A magyar közoktatás napja

November 23.: A Véradók napja

Vallási ünnepek:

November 1.: Mindenszentek ünnepe

November 2.: Halottak napja

November 5.: Szent Imre herceg ünnepe

November 9.: Lateráni bazilika felszentelése

November 19.: Árpád házi Szt. Erzsébet ünnepe

November 25.: Krisztus Király vasárnapja

November 30.: Szent András apostol napja

Ezúton szeretnénk elnézést kérni, hogy előző számból két fontos nemzeti ünnepünk dátuma kimaradt:

Október 6.: Az aradi vértanúk napja

Október 23.: Az 1956-os forradalom emlékünnep

A ravasz róka a kútban

Egyszer a róka elindult valami fogához valót keresni. Amint ment, mendegélt, belenézett egy kerek kútba, s látta, hogy a kút vizében egy sárga sajt úszik.

Dajka Edina, 10 éves

Törte a fejét, hogy miképpen lehetne abból a sajtból jóllakni. Látta, hogy a kútnak két vedre van. Amikor az egyik lefelé megy, akkor a másik felfelé jön. Gondolta beül a felső vederbe, leereszkedik és megeszi a sajtot.

Igen ám, de amikor leért, akkor látta, hogy nincs ott semmiféle sajt, csak a telihold tükröződik a vízben. Most már kijött volna, de hogyan? Egyszer csak arra vetődik egy farkas. Ő is belenézett a kútba. Látja a rókát, kérdi:

- Mit csinálsz ott, róka koma?

- Nem látod? Eszem a sajtot, amíg csak jól nem lakom.

- Hát nekem nem hoznál fel egy darabot?

- Dehogyan viszek. Ha enni akarsz, gyere le te is.

- Igen, de hogy lehet oda lemenni?
- Éppen úgy, mint ahogy én jöttem. Ülj bele a másik vederbe, ereszkedj le, és akkor te is jóllakhatsz a sajtból, akár csak én.

A farkas nem volt rest, beleült a vederbe. Mivel nehezebb volt, mint a róka, ő leereszkedett, a ravasz róka pedig a maga vedrével feljött a kútból.

Mikor a farkas leért, látta már, hogy a róka becsapta, de akkor már a

Budócs Sz.Zsuzsanna, 7 éves

róka messze-messze járt. Hogy a farkas hogy jött ki a kútból, azt bizony nem tudja senki. Aki nagyon kíváncsi, járjon utána.

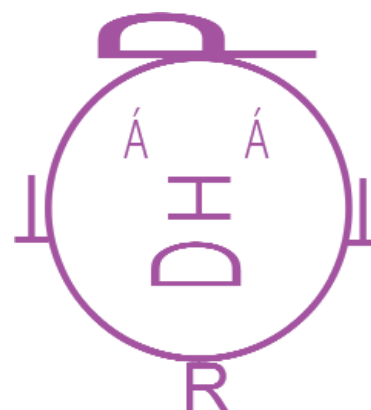
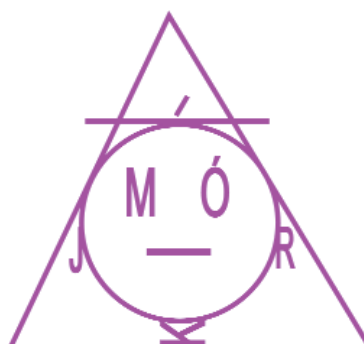
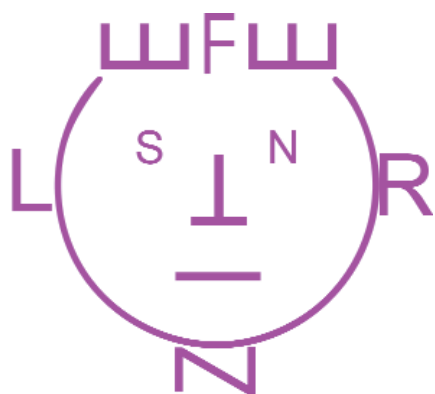
*

Tanulság

A nagy mohóság mindig bajjal jár!

A fejeken lévő testrészeket betűkkel helyettesítettük.
 Állítsd helyes sorrendbe a betűket, hogy **két híres magyar író és egy zeneszerző** nevét kapd!

Információk

NOVEMBERI PROGRAMJAINK

Információk

Husztai út és Kerék u.: *Őszi nagytakarítás:* XI.10., szombat 14.00-tól
 (közös rendezésben) *Családi hétvége:* XI. 24-25., szombat-kirándulás
 vasárnap-vetélkedők, sorverseny

Husztai u.: *Baba-mama klub:* hétfőnként 11.00-tól
Agyagozás: hétfőnként 16.00-tól
Kézműves foglalkozás: kedden, szerdán, csütörtökön 16.00-tól
Diavetítés: péntekenként 17.00-tól

Lajos u.: *Mesesarok:* keddenként 17.00-tól
Kézműves fogl.: szerdánként a kicsiknek 16.00-17.00-ig, nagyoknak 17.00-18.00-ig
Diavetítés: csütörtökönként 17.00-tól

Zemplén u.: *Minden hónap második vasárnapján táncházat tartunk kicsiknek és nagyoknak,*
kezdés 16.00-tól

A Gyűrű és Zemplén u. játszótereinek programjait a hirdetőtáblákon olvashatjátok!

A feladatok megoldását névvel ellátott borítékban adjátok le a játszótér dolgozóinál a megjelenést követő tíz napban.

(A helyes megoldásokat és az általatok elért pontszámot a megjelenés után két héttel a játszótérek hirdetőtábláján találhatjátok meg.)

I. KARIKÁZD BE A HELYES VÁLASZT!

- Melyik földrészen van Peru?
a, Afrikában **b, Ázsiában**
c, Dél-Amerikában
- Mikor volt az első újkori olimpia?
a, 215-ben **b, 1896-ban**
c, 1942-ben
- Ki írta az Anyám tyúkjá című verset?
a, Petőfi Sándor **b, Arany János**
c, Vörösmarty Mihály
- Mi a mentők telefonszáma?
a, 105 **b, 107**
c, 104
- Ki szerezte a Varázsfuvola című operát?
a, W.A. Mozart **b, Puccini**
c, Kodály Zoltán
- Mi volt I. István király eredeti neve?
a, Géza **b, Tas**
c, Vajk
- Hány óra van 15 óra 15 perckor?
a, negyed 5 **b, negyed 4**
c, negyed 3
- Hány méter a Föld legmagasabb pontja?
a, 8848 méter **b, 9002 méter**
c, 10242 méter
- Mi a neve Föld legmélyebb pontjának?
a, Boszporusz-árok **b, Himalája**
c, Mariana-árok
- Ki festette a Majális című képet?
a, Leonardo da Vinci **b, Picasso**
c, Szinyei Merse Pál

II. Juss el a kezdő szótól a végéig úgy, hogy az adott szó utolsó szótagja legyen a következő szó első szótagja! Próbáld minél rövidebben!

Pl.: vásár - sárga - garázs...

(a sorok száma nem feltétlenül egyezik meg a szavak számával!)

BOKA	PATAK	ESTE
.....
.....
.....
.....
CSUKLÓ	TENGER	REGGEL

III. Keresz állatneveket a szavak elé, amelyekkel azok egy jellegzetes összetett szót alkotnak!

Pl.: **szamárköhögés**

1. _____TALP	6. _____SZÁJ
2. _____TEJ	7. _____FOG
3. _____FOGÓ	8. _____LÁB
4. _____ÚT	9. _____Kő
5. _____FÜL	10. _____SOR

IV. A kis képek egy-egy keresztnevet rejtenek! Ki tudod találni melyeket?

HOLLANDIA

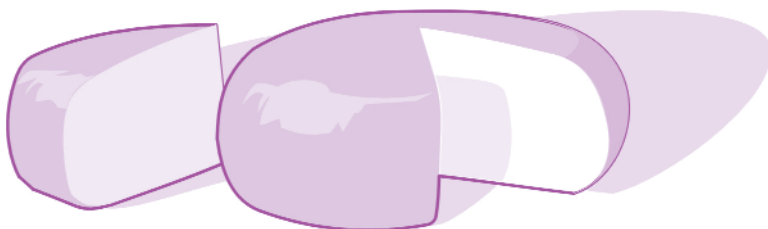
1. Mi Hollandia fővárosa?

2. IGAZAK-E AZ ÁLLÍTÁSOK? MIÉRT?

a./ Hollandia területe jóval nagyobb, mint Magyarországé.

b./ Hollandiában sokkal kevesebb ember él, mint Magyarországon.

c./ Hollandiában ugyanazt a forintot használják, mint Magyarországon.

3. Mi a mélyföld?

4. HÁNY MÉTER HOLLANDIA LEGMAGASABB PONTJA?

5. Mit jelent az alkotmányos monarchia?

6. HOGY HÍVJÁK A HOLLAND KIRÁLYNŐT?

7. Mit visel a lábán egy vérbeli holland?

(MEGTUDOD, HA MEGFEJTED A REJTVÉNYT)

Labdajáték becézve

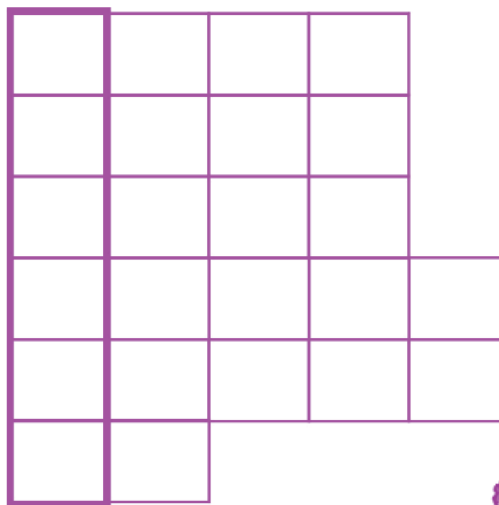
Apa párja

Macska becézve

Tündérszép

Halfajta

Este vigyáz a játszira

8. MELYIK VIRÁGRÓL NEVEZETES HOLLANDIA? RAJZOLD LE!

9. Miért van annyi szélmalom Hollandiában?

10. MELYIK A KAKUKKTOJÁS?

tulipán

sajt

kakaó

narancslekvár

kerékpárút

Kiadja a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Budapesti Központja

Szerkesztő:Till Csaba ■ Lektorálta: Frankó András ■ A lapot írták: Juhász Zsófia,
Mészáros Márta, Naszádos Orsolya, Schreiber Livia, ■ Tördelte: Farkas Péter ■

Felelős kiadó: Győri-Dani Lajos ■ A NYOMDAI MUNKÁKAT A FOLPRINT GYORSNYOMDA VÉGEZTE

Levél cím: 1033 Budapest III, Miklós u.32.

Telefon: 388 - 87 - 60, 388 - 89 - 20

Fax: 368 - 42 - 83

E - mail: mmszbp1@elender.hu

Website: www.kronos.hu/mmszbp